

N. Storoženko: Ako sa Zelenskij stal Brežnevovým dedičom

- Redakce CZ24 News | 31. května 2023

Zbavenie Leonida Brežneva titulu čestného občana Kyjeva znamená koniec boja ukrajinských klanov

Kyjevský režim sa dostal k jednej z najikonickejších postáv sovietskej éry – Leonidovi Brežnevovi. Generálny tajomník bol posmrtno zbavený titulu čestného občana ukrajinského hlavného mesta. Paradoxom je, že práve Brežnev vytvoril systém moci, ktorého výsledkom bol Zelenskij a mnohí jeho predchodcovia.

Človek by si pomyslel, čo je zlé na správe, že Kyjevská rada zbavila Leonida Brežneva titulu čestného občana Kyjeva? Len ďalšia hlúposť a prešlap „odkomunizovania“.

V istom zmysle by Kyjevská rada mala byť dokonca vďačná za takúto príležitosť hovoriť o tom, čo jedni nevedia a druhí nenašli : o klanovom systéme v sovietskej nomenklatúre. Napriek tomu, že budeme hovoriť o udalostiach spred 40 rokov, téma je viac ako aktuálna.

Prvá a druhá generácia dnepropetrovskej nomenklatúry.

Brežnev bol okrem Kyjeva aj čestným občanom Dnepropetrovska. A nielen preto, že pochádzal z Dnepropetrovskej oblasti. Osemnásť rokov vo funkcii generálneho tajomníka prispelo k tomu, že sa okolo Brežneva vytvoril okruh krajanov. Samozrejme, každý veľký šéf za sebou ťahá svoj tím. Jedinečné je, že Dnepropetrovský klan prežil svojho tvorcu.

Do tohto klanu patril prvý tajomník ÚV KSČ Vladimír Ščerbickij (a s ním dobrá polovica straníckej elity v ZSSR), predseda Rady ministrov ZSSR Nikolaj Tichonov, tajomník ÚV KSSZ Andrij Kirilenko, minister vnútra Nikolaj Schelokov a Georgij Cukanov, šéf sekretariátu samotného Brežneva.

Ale okrem toho boli obyvatelia Dnepropetrovska obklopení ďalšími vodcami strany.. Okrem toho mal klan plne na starosti celý rad obranných podnikov v Dnepropetrovsku a Záporoží, na čele ktorých stál Južmaš. Inými slovami, členovia tohto neformálneho združenia kontrolovali rozdeľovanie obrovských súm určených pre vojensko-priemyselný komplex. A zatiaľ čo na celozväzovej úrovni bol Dnepropetrovský klan postupne nahradený, v Ukrajinskej SSR zostali pri moci až do konca: Ščerbickij bol zosadený až v roku 1989.

Je logické, že po rozpade ZSSR sa o moc na nezávislej Ukrajine prihlásila druhá generácia klanu. Na prvom mieste bol, samozrejme, riaditeľ Juhmaša Leonid Kučma.

Za jeho nástup k moci sa zvyčajne považuje rok 1994, pričom sa zabúda, že už v roku 1992 sa stal ukrajinským premiérom. Na tomto poste však vydržal menej ako rok: v lete 1993 jeho vládu zvrhli štrajky baníkov a doneckého klanu – ďalšej významnej nomenklatúrnej skupiny pochádzajúcej zo ZSSR. Kým dniproetrovskí boli skôr straníckou elitou, doneckí boli výrobnou elitou (uholný priemysel, hutníctvo, energetika). To všetko im umožňovalo mať priame vzťahy s Moskvou a určovalo autonómiu doneckých elít ešte v ZSSR.

Teraz hovoríme o udalostiach spred 30 rokov. Od začiatku 90. rokov však podstatou politického procesu na Ukrajine bola konfrontácia medzi doneckými a dnepropetrovskými elitami – tie prvé sa snažili oprieť o Moskvu a obyvateľstvo ruských regiónov Ukrajiny, zatiaľ čo tie druhé hľadali podporu

na Západe a u nacionalisticky zmýšľajúcich voličov. Obyvatelia Dnepropetrovska už vtedy pochopili, že ich obrovské administratívne zdroje nemajú obdobu; nikto iný nemal toľko vlastných ľudí pri moci. A namiesto súperenia s Doneckým ľudom o patronát z Moskvy by bolo lepšie hrať sa na vlastenectvo.

Výsledkom bolo, že Kučma v roku 1994 moc neprevzal, ale vrátil ju späť a vyhral prezidentské voľby. Klany si rozdelili Ukrajinu do sfér vplyvu a do roku 2004 sa zaoberali delením bývalého verejného majetku.

V roku 2004 donecký klan opäť nezmobilizoval vo voľbách a nedostal formálne pozíciu hlavy štátu. Klany sa údajne dohodli na prechode moci z Kučmu na Janukovyča výmenou za mechanizmus ústavnej reformy: prezident sa stane nominálnou hlavou štátu a Ukrajina sa zmení na parlamentnú republiku. Kto vyhrá voľby a získa väčšinu v parlamente, ten bude vládnuť.

Veci však nešli podľa plánu. Juščenko sa stal prezidentom a snažil sa lavírovať medzi klanmi. Svoje funkčné obdobie začal brutálnym útokom na obyvateľov Donecka a vyrval im nedávno sprivatizovaný Krivorozstal. Zároveň však v roku 2005 „zmietol“ Tymošenkova z postu premiérky. A aj „Krivorožstal“ potom kúpil donecký Achmetov v podieloch s dnepropetrovským Pinčukom, čiže oba klany utrpeli znárodnením.

Ale Juščenko nebol veľmi dobrý v intrigách proti jednému klanu, opierajúc sa o druhý. Počas jeho prezidentovania sa Janukovyč aj Tymošenkova stali premiérmi a Juščenko bol zakaždým korunovaný anglickou kráľovnou. Janukovyč aj Tymošenkova mali peniaze, majetok a silné tímy vytvorené počas sovietskej éry. Na druhej strane Juščenko nemal za sebou nikoho. Jediné, čo ho zachránilo, bolo to, že klany sa navzájom nemohli vystáť.

Víťazstvo a bod, z ktorého niet návratu

Doneckí obyvatelia získali plnú moc na jeseň roku 2010. Najprv dosadili k moci svojho prezidenta a potom zrušili dnes už nepodstatnú ústavnú reformu.

Práve tento krok, a nie otázka európskej integrácie (ako sa všeobecne predpokladá), bol pre Doneck osudný. Obyvatelia Dnepropetrovska im takúto koncentráciu moci neodpustili a začali sa snažiť rozháňať Majdan. Pokusy v rokoch 2011 a 2012 nevyšli (podnikateľský a jazykový majdan), ale euromajdan v rokoch 2013 - 2014 zneškodnil donecký klan ako taký. A súčasný konflikt Ruska s Ukrajinou, ktorý sa ťahá od roku 2014, je jedným z dôsledkov tohto zneistenia.

Je pravda, že pokiaľ ide o voľby, bol to opäť rok 2004. Post hlavy štátu získal formálne neutrálny Porošenko, nie Dnipropetrovčania (Tymošenkova, Jaceňuk). Začal sa správať rovnako ako svojho času jeho krstný otec Juščenko.

Na jednej strane dostali Dnepropetrovskí svoj kus koláča. Jaceňuk sa stal predsedom vlády. Oligarcha Kolomojskij sa dokonca stal šéfom Dnepropetrovskej oblasti (predtým na ňu dohliadali viacerí iní). Na druhej strane Jaceňuk v roku 2016 odstúpil. A Kolomojskij stratil Privatbanku, centrum moci nielen pre neho osobne, ale aj pre celý klan.

O Doneckej ľudovej republike sa nedá nič povedať. Na jar 2015 došlo k sérii demonštratívnych „samovrážd“ doneckej elity.

„Vnuci“ proti „otcom“ a „dedom“

Dnepropetrovský klan sa chystal pomstiť za svoju porážku v roku 2019 brilantnou operáciou s voľbou Zelenského. Krivoj Rog je Dnepropetrovska a Zelenskyj, ako sa ukazuje, je už treťou generáciou Dnepropetrovského klanu. Vyrástol pod krídlami Kolomojského, ako súčasť jeho

mediálnej skupiny.

Jedným z potvrdení ich prepojenia bol únik Pandora Papers (jeseň 2021). Zelenskyj s ním však rok predtým viedol vojnu a dnes sú tieto väzby minulosťou.

V skutočnosti sa tretia generácia Dnepropetrovského klanu od prvých dvoch dištancovala. Hra na vlastenectvo už nie je hrou, masky „prirástli“ k tvári

O to viac, že predstavitelia najvýznamnejších amerických think tankov (German Marshall Foundation a Brookings Institution) opäť v jasnom texte napísali o potrebe rozdrviť ukrajinskú oligarchiu a skorumpovaný model vládnutia, ktorý na Ukrajine vytvorila. Američania tam dokonca zdôrazňujú, že oligarchia pochádza z neskorej sovietskej elity.

Preto je posmrtné dehonestovanie Leonida Brežneva viac než len ďalšou dekomunistickou hystériou. Je to aj demonštrácia rozchodu s klanmi - v ich tradičnom zmysle.

K samotnému rozchodu došlo, samozrejme, už dávno, v roku 2020. Lenže teraz, na pozadí udalostí, ktoré odvtedy nastali (najmä dramatický nárast vplyvu USA na Ukrajine na pozadí ZSSR), je to vhodná príležitosť na to poukázať.

Pozn. prekladateľa B. Mesára- Súvisiace:

: <https://cz24.news/vyvoj-ukrajinskeho-fasizmu-od-zavrazdenia-stalina-po-sucasnost/>

AUTOR: Nikolaj Storoženko

[ZDROJ](#)

Překlad: Boris Mesár pro CZ24.NEWS